

JAUME PUIG

EL VELER MAGENTA

Empúries

narrativa

PREMI DE NOVEL·LA CURTA JUST M. CASERO 2016

Jaume Puig

El veler magenta

Premi Just M. Casero 2016

Editorial Empúries

Barcelona

© Jaume Puig Agut, 2017

El jurat del 36è Premi de Novel·la Curta Just M. Casero, convocat per la Llibreria 22, el formaven: Mita Casacuberta, Josep M. Fonalleras, Imma Merino, Vicenç Pagès Jordà, Eva Vázquez i Guillem Terribas (secretari).

Primera edició: gener del 2017

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664, 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: Limpergraf
DIPÒSIT LEGAL: B. 333-2017
ISBN: 978-84-16367-89-4

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).
Tots els drets reservats.

No havia entrat mai abans en aquella cafeteria. Tampoc no sabia per què hi havia entrat, però no hi pensava. Era un local modern que combinava una paleta de colors freds amb uns tocs llòbrecs que el diferenciaven clarament d'aquells bars amb rajoles de ceràmica estampada, colors càlids i humanitat suada. Es tractava d'una cafeteria que presumia de ser contemporània, de no haver fumats mai, de no llençar tovallons de paper a terra, de no disposar d'escuradents i encara menys de dibuixar tapes als vidres de l'entrada. Es vantava de no cridar, de ser un local on els lavabos eren nets o, si més no, un ambientador dissipava la fortor dels pixums extraviats (perquè allà també hi entraven homes ingovernables i negligents). Era probable que l'Abel s'hagués sentit atret per la indiferència d'una manera inconscient. Les cadires de plàstic d'una sola peça i les taules negres semblaven una garantia que ningú no el felicitaria per haver arribat als seixanta anys, just aquell matí. Un cop traspassat el llindar, la cafeteria prometia restar immòbil i silenciosa, sense mirades de cua d'ull ni comentaris fets d'amagat. Va escollir una taula al fons i es va as-

seure deixant que l'esquena quedés escortada per l'última paret, la que delimitava el lavabo d'homes. En una pel·lícula havia vist que els gàngsters sempre s'asseien en llocs que els permetessin veure l'entrada del local i tenir una paret al darrere. I, com si esperés un enviat de la mort en qualsevol moment, va escollir una taula i una cadira equivalents a les que hauria triat Lucky Luciano en una pizzeria de Brooklyn. La superfície de la taula era neta, fins i tot lluent, ben disposada a començar de nou, com si fos la primera vegada. I l'Abel va sentir com tots els rellotges s'aturaven. Va sentir veritablement que no era cap hora, que no passaven els minuts i que res no començava ni acabava. Una gran cafetera exprés italiana actuava com una mena de botafumeiro dins d'una catedral i aspergia una aroma mística de grans de cafè. No era difícil suposar que aquelles drupes havien viatjat des dels cims ignots de les Amèriques només per esclatar en aquell espai i en aquell moment. Just per celebrar els seixanta anys de l'Abel. Tanmateix, aquell miracle l'agafava sense cap desig de celebrar res. Arribar als seixanta anys era com no arribar enlloc. S'havia vestit amb la roba més còmoda que tenia: uns texans descolorits, una camisa de quadres i les sabates toves per l'ull de poll. Només portava algunes monedes, un bitllet de cinquanta euros a la butxaca i les claus de casa, cap document, targetes de crèdit ni telèfon mòbil (no n'havia tingut mai). I llavors va recordar que havia de prendre la pastilla, els rellotges tornaven a funcionar com un metrònom esclavitzant, o potser mai no s'havien aturat i només

era un afany de transcendència, una mica esnob, que de tant en tant dominava el pobre Abel. Inesperadament eren gairebé les onze i havia de prendre la pastilla. Aquell fàrmac evitaria que morís sobtadament per un infart cerebral, li havia dit el metge. I ell, cada vegada que mirava la diminuta píndola, sabia que aquesta també podia ser una porta de sortida: l'ull de l'agulla pel qual podia passar un home de setanta quilos per marxar al més enllà, a qualsevol banda. Més d'una vegada havia estat temptat de deixar de prendre-la. Si poguéssim escollir la nostra fi no desitjaríem tots una mort ràpida, una agonia breu? Un infart cerebral podia ser aquesta mort sense patiment. I quan flirtejava amb la pastilla ho feia amb la mort. Aquella que sovint desitjava i que el repel·lia infinitament. Quan es va posar la mà a la butxaca només va poder buidar sobre la taula impol·luta algunes monedes, un bitllet de cinquanta euros i les dues claus de casa seva (la de la reixa del passatge i la de la porta principal). La primera reacció va ser d'ensurt, sempre portava un blíster de pastilles a la butxaca quan sortia de casa, no comptava quedar-se sense pastilles per un oblit, fortuïtament. Va imaginar que passaven les hores, no prenia la pastilla i en un o altre moment sentia una escalfor intensa dins del cap, perdia el coneixement i quedava estès a terra. Es preguntava si el doll de sang dins del crani acabaria ràpidament amb l'activitat cerebral, potser no podria moure's ni dir o veure res, però encara hi hauria alguna zona desconeguda que captaria unes últimes converses sobre el vell desgraciat que jeia a ter-

ra. Es limitarien a trucar al 112 i, mentre esperessin les persones-que-cobren-per-fer-la-seva-feina, seguirien parlant dels fills, del temps i dels programes de televisió. Caminant només trigaria uns vint minuts a arribar a casa i prendre la pastilla. Però va aixecar la mà per cridar la cambrera i demanar alguna cosa. La noia estava preparant cafès per a unes clientes sorolloses que acabaven d'arribar, i li va fer un gest amb un somriure indicant que de seguida aniria a la seva taula. El llenguatge dels gestos és absolutament intuïtiu i potser seria millor que a l'escola no ensenyessin cap llengua escrita ni oral. Deixats en llibertat, els homes sempre donen resultats espectaculars. L'Abel tenia les clientes sorolloses, que ara servia la cambrera, dues taules per davant seu. Eren cinc dones d'uns quaranta anys que parlaven en veu molt alta. Allò no feia per a la cafeteria on eren, però aquest era un exemple més de com serveixen les aparences per enganyar els homes crèduls. Parlaven sense pudor de sexe. L'Abel va imaginar que eren companyes de feina. Tantes dones juntes l'intimidaven. Però tenia un matí transcendent i aquelles facècies i rialles el van fer reflexionar sobre la felicitat. L'alegria desimbolta i sense complexos d'aquelles dones no es podia considerar una veritable aproximació a la felicitat. Les rialles eren una màscara. Exactament això, una disfressa, un vestit per lluir allà mateix, a la cafeteria i davant de les amigues. Invariablement aquella dona que presumia de fer-se els homes de dos en dos, la dels pits excessius, ho feia per remarcar una posició de domini sobre les

altres. Relatava gestes sexuals i donava consells agosarats des d'una trona, com un predicador arrogant. Però quina realitat amagava la disfressa? La soledat, òbviament. Segur que n'hi havia alguna de casada que rebia l'impacte de tots els dards. Aquella que vivia plàcidament aparellada, que començava a sentir-se insatisfeta, avorrida i gens estimada. Quant fa que no et diu res bonic, el teu home? I ella ni ho recordava. Hauria de respondre que gràcies a Déu que no li diu ximpleries, el seu home, cridar-li, bufetejar-la i fer-li menjar un poema de Keats escrit en paper de dos-cents grams. Però no diu res i creu que té raó, que fa molt de temps que no li diu *ocellet* com abans. Només un beneit creuria que les rialles i l'aparent alegria d'aquelles dones formaven part de la felicitat. I l'Abel no era un neci. No sabia on anar a buscar la felicitat, però no se sentia més incapaç que elles.

Una veu dolcíssima va interrompre la ponència sobre felicitat i alegria. Com l'alarma que et desvetlla quan creies que estaves despert. Només dues paraules: *Què vol?* Una síntesi perfecta, com més senzilla és una pregunta més difícil es fa respondre-la. *Un cafè amb llet i un croissant de xocolata* li va semblar una vulgaritat de seguida que ho va acabar de dir. Però ja era massa tard, la noia s'havia girat i l'havia deixat amb les formes temptadores del seu cul davant del nas. Es va concentrar d'una manera extraordinària. Si bé l'edat li havia deteriorat moltes facultats, ell havia après a lluitar contra la decadència amb l'arma de la concentració. Abandonava tota ac-

tivitat mental secundària i es dedicava completament a l'objecte seleccionat. Aquells vells que semblen encantats, que quan els parles no et responen o el que diuen està fora de lloc, no repapiegen pas, ni tenen deliris senils. Senzillament estan concentrats. No sempre es pot endevinar quina és la matèria que analitzen, tant pot ser una partida de bitlles de la infància com l'últim discurs del president del govern. I si els demaneu en què estan pensant no us respondran, perquè haurien de deixar de pensar-hi. I davant del cul de la cambrera l'Abel es va concentrar d'una manera espontània i intensa. No es podia dir que amb els anys el desig hagués desaparegut del tot, més aviat s'havia tornat realista i resignat. Tants anys d'observació i treball de camp l'havien entrenat a fons. No sap pas més coses dels ocells el caçador sinó l'ornitòleg. Ja no podia desitjar d'una manera pura. El cos de la cambrera se li apareixia com l'anunci de la fi dels temps, com un predicador foll al mig de Picadilly Circus que anuncia l'Apocalipsi als vianants indiferents. Les formes rotundes i la carnalitat de la joventut eren l'exèrcit que marxa al front, les tropes perfectament uniformades, amb els botons lluents, les guerreresses ben cordades i tots marcant el pas. Una última imatge, això era per a ell la sensualitat de la joventut: el darrer comiat. La cambrera vestia uns pantalons negres ajustats i una samarreta també negra que cobria parcialment amb un davantal de l'empresa que queia des del pit fins més avall del genolls. Mentre feinejava darrere la barra va poder mirar-la de debò per primera vegada. No tenia més de vint-i-

dos o vint-i-tres anys, un rostre delicat amb una pell subtil, com una lleugera mantellina de seda, el nas petit com els llavis. Era una veritable nina, o encara més: una princesa. No hi havia cap dubte que descendia d'una noble estirp europea, i entre els seus avantpassats s'acumulava la gràcia d'una família aristocràtica. En algun moment el fil genealògic dels rebesavis s'havia rebel·lat, abandonant el cau familiar i els matrimonis consanguinis. I en aquell moment, quan els gens exquisits es van amalgamar amb els més brutals, la descendència va escapar-se de les deformitats grotesques i es va semblar la llavor que va portar fins a aquella noia que ara abocava la llet dins del cafè. La bellesa no podia existir en el buit. L'Abel havia trobat la princesa perduda: Astrid. La cambrera que venia directa cap a ell, amb una safata a les mans, era clavada a la princesa de Suècia que va morir en un accident d'automòbil, amb el crani esclafat. Els ulls grans i tristos, ara els veia bé i recordava perfectament l'emissió del segell de 1935, en negre i a Bèlgica, amb el retrat d'Astrid. Fosc i funeràri. Ara l'Astrid ressuscitada s'apropava amb un caminar despreocupat una mica impropï, potser per culpa de la safata i el davantal. Quan la va tenir al davant, i mentre deixava la tassa i el plat amb el croissant a la taula, va adonar-se que portava un pírcing al nas i que un tatuatge amb flors o dracs sobresortia de la màniga del braç dret. *Sisplau, pagui ara que canviem de torn.* I li va allargar un tiquet sense mirar-lo, mentre feia un senyal a algú que acabava d'entrar. Fou una sotragada més de les que l'Abel

anava acumulant; si hagués vist l'Astrid recollint els excrements d'un gos amb una bossa de plàstic no hauria resultat pitjor. La bellesa cal mirar-la de lluny, potser només imaginar-la.

Les clientes sorolloses havien aterrat sobre una novel·la que l'Abel no coneixia. Un Bernhard sense fúria, un monòleg sense desesperació, gallejava una. Una altra deia que era com a *Mestres antics*. S'hi amuntegava una rèplica vehement sostenint que a *Gelada* també feia el mateix i a moltes d'altres, però que el francès era un peix bullit comparat amb Bernhard. Tot i que ell no sabia de què parlaven, percebia la mateixa competició que uns moments abans havia presenciada amb el sexe. Marranejaven com criatures, però la dels pits immensos ara estava callada.

Paga, tres o quatre euros, li diu que ja està bé i ella ho agafa deixant caure un *gràcies* buit i protocol·lari. Quin canvi de torn pot fer-se a les deu del matí? No té temps de prendre el primer glop que davant seu es representa el genocidi primordial. Algú interpretava el tercer moviment de la quarta simfonia de Mahler, el paradís dels difunts, i la ràdio difonia l'scherzo que les arestes metàl·liques del mobiliari aniquilaven impassibles. Ara podia veure com Astrid s'apropava al client que acabava d'entrar i li feia un petó a la boca, breu però intens. Amb un somriure que emmascarava el drama, es va descordar el davantal i va dir alguna cosa a una companya que estava darrere la barra. Probablement volia sortir amb aquell home i li demanava que la substituís o que s'inventés una excusa si l'encarregat preguntava. La mirada de l'Abel es va

entretenir en el rostre del culpable. Era un home jove, no passava dels trenta anys, cepat i amb una barba espessa però ben retallada. Els ulls, massa petits i separats, li desfiguraven el rostre d'una manera ridícula. La mirada era la d'un babau sense remei. Ningú no confiaria en aquell home, encara que fos alt i musculós, excepte per descarregar un camió ple de sacs pesants o bé per convertir-lo en víctima d'alguna estafa. El seu aspecte era clarament el d'algú que sabia ser enredat d'una manera natural i eficaç. Tanmateix l'Abel es va adonar que parlava amb ella d'una manera segura i més aviat dominant. No podia escoltar la conversa però la gestualitat, sòbria i ferma, i els moviments precisos i continguts del barbut contrastaven amb la blanor d'ella. Una princesa enamorada del seu lacai. La vida real s'assemblava massa a les històries banals per a *tietes*. Ara la música s'havia desplaçat sobtadament a la tonalitat de mi major i l'orquestra començava a dibuixar un paradís eteri més enllà de l'scherzo mortuori. La noia de la barra va tancar la ràdio. Ja no sabríem si hi havia un veritable paradís en una altra vida. L'Abel va començar a menjar desganat el seu croissant quan el lacai d'Astrid va passar pel seu costat. Va entrar al lavabo d'homes. Amb un croissant a la mà dreta i la mirada submergida en un cafè amb llet que es refredava, semblava enfavat, però novament es concentrava, s'abismava. Irreflexivament es va aixecar i va anar també al lavabo. Quan va obrir la porta es va trobar amb el barbut que es rentava les mans, no hi havia ningú més, només ells dos. El barbut no el va mirar i

va posar les mans sota la màquina d'aire per assecar-se-les. El soroll desproporcionat de l'assecador va ser com un detonant. Amb un gest àgil i decidit es va treure un ganivet de cuina de grans dimensions i va enfonsar-lo al pit de l'ogre que havia empresonat la princesa. Va clavar-lo i va tornar-lo a clavar diverses vegades, com si per sota del pit el cor del gegant provés d'escapar-se i ell mirés d'encertar-lo a cegues. El barbut no va fer cap gest per defensar-se, no va tenir temps o no en va saber, però sagnava molt. Les sabates de l'Abel xipollejaven en un bassal de sang. Quan es va adonar que les millors sabates que tenia, les úniques que respectaven els seus peus sensibles, s'estaven fent malbé per culpa de la matança, va aturar-se. Va aixecar la mirada del cafè amb llet i va deixar el croissant al plat. El barbut havia sortit del lavabo i amb aquella mirada inhàbil de pur imbècil va tacar la delicada Astrid.

S'Altesa i el criat van sortir de la cafeteria agafats de la cintura. I, per culpa d'aquelles confiances, el servent amb maneres de mosso va ultratjar la natja esquerra d'ella, engrapant-la sense decència. Allò va ser per l'Abel l'equivalent a la caiguda final del teló. Sense que el públic piqués de mans ni els actors es molestessin a saludar. La representació a la cafeteria desconeguda havia finalitzat. Va acabar-se el cafè amb llet ja massa fred i, abandonant el croissant, es va aixecar. Al passar per davant de la barra la cambrera li va adreçar un *adéu* amable que ell va respondre de la manera més educada. El pas fins a la porta havia quedat obstruït per les amigues cridaneres que,

ja dretes, també marxaven sense deixar de parlar. L'esforç per evitar el silenci les distreia en el seu caminar i, com les balenes esteses a la platja, ara elles tampoc no sabien acabar de sortir del local. Finalment, una d'elles es va adonar de l'existència de l'home que provava de sortir, i va reclamar a les companyes que el deixessin passar. Es van creuar una mirada efímera. No s'estimarien, no s'odiarien, s'ignorarien per sempre. Com havia de ser.

Quan va tornar a trepitjar el carrer es va dir en silenci un *per molts anys* sarcàstic. *Senyores i senyors, es dóna el dol per acomiadat*. La celebració del seixantè aniversari havia quedat liquidada. En tota la ciutat no quedava ningú que sabés que acabava de fer seixanta anys, no hi havia cap risc de felicitacions inoportunes, i encara menys d'una festa sorpresa estúpida. No vivia gaire lluny. Si enfilava Consell de Cent fins a Pau Claris arribaria a casa en menys de vint minuts, amb un pas calmós i romancer. L'aparador d'una papereria el va frenar sobtadament. A través d'una exposició cridanera d'objectes, tots de color vermell (llapis, papereres, grapadores, carpetes, arxivadors, papers de totes mides, capses diverses, cintes adhesives, carteres...), les va veure. L'Eva amb la seva mare, la Joana. Estaven comprant papers i sobres de colors. A l'Eva li encantava escriure i enviar cartes amb papers de colors, que encara decorava amb cintes adhesives i ninots adhesius. La Joana estava esplèndida, el cabell revoltat i els ulls amet-

llats més vius que mai havia vist. Encara vivia enamorat d'ella. A través del vidre de l'aparador veia els seus moviments, i si hagués sabut llegir els llavis hauria pogut seguir la conversa entre mare i filla. Reien i era evident que es divertien molt triant papers, adhesius i altres foteses per les cartes de l'Eva. Ell havia quedat paralytitzat al mig del carrer, com un estaquirot. Travessava el vidre que els separava i s'introduïa a l'interior de la papereria, seguia els gestos d'elles, l'expressió dels rostres, no es perdia cap detall. Si hagués estat realment a dintre haurien parlat de debò, però allò hauria desfet l'encanteri. Segurament s'hauria atipat d'esperar que decidissin si el sobre verd quedava bé amb el paper fúcsia o era millor el taronja amb una sanefa vermella. Elles no s'haurien pogut perdre en els colors inacabables amb ell al costat, amb cara de pal i pendent que acabessin d'una vegada. En canvi, des del carrer ell mateix ja no tenia pressa, era un espectador, només mirava i aconseguia desaparèixer de la mateixa manera que quan anava al cinema. Elles eren allà, no el veien però li recordaven que les estimava amb bogeria. Potser per això encara podia repetir-se que sobrevivia, que mentre el cor bategués seguiria ferm al seu lloc. Era el sentinella que vigilava al desert. Ara elles pagaven i anaven cap a la sortida. Va fer un petit gest com per anar corrents a la porta, a esperar-les i donar-los la sorpresa d'una trobada inesperada. Va ser un gest sense sentit, tot just un parell de passes curtes, apressades i invisibles, però suficients per treure'l de l'abisme on acabava de caure, un cop

més. Mentre veia aquella senyora desconeguda i la seva filla que es perdien travessant a la vorera contrària, un cop de puny sec li va recordar que l'Eva estava molt lluny i que a la Joana mai més no la podria tornar a veure. S'havia compromès, en un jurament solitari i sense testimoni, que pensaria en la Joana serenament i només per recordar-ne els bons moments. Però la malaltia ho havia desfet tot, com una tempesta que esvaneix els camins, arrossega rentadores per les lleres dels rius i esfondra les teulades centenàries. Quan aconseguia fixar un record feliç amb ella, apareixien els llits d'hospital, les vies als braços, els ulls enfonsats demanat compassió, els peus descalços que ja no podien caminar. I tot esclatava, no podia recuperar el record de l'alegria perquè el dolor ho absorbia tot. Només feia un any, de la seva mort, i sovint, quan veia una dona que tenia una figura semblant, el cor se li aturava, pensant-se que era ella. Trigava uns segons eterns a adonar-se que no, que ella no tornaria mai més. La raó havia de tiranitzar cruelment les emocions desbocades per evitar embogir. Va decidir apressar el pas, necessitava arribar a casa, escurçar el vagareig matiner pels carrers i aixoplugar-se en un espai tancat. Trucaria a l'Eva, quan parlaven aconseguien esquivar el dolor. Ella ho tenia més fàcil, era jove, vivia amb el seu company a Manhattan, tenia amics i una feina que li emplenava moltes hores lluny del desert on ell havia quedat. Llavors es va adonar que a Nova York eren encara les cinc de la matinada. No podia trucar-li, a aquella hora, l'espantaria. Va arribar al passatge

Permanyer i, travessant el perfum intens dels gessamins, va entrar a casa.

Feia poc més d'un any que vivia en una de les cases del passatge Permanyer. Un lloc on mai no havia ni somniat que arribaria a viure. Els ingressos de la botiga de filatèlia només arribaven per pagar els lloguers, el del petit local en un semisoterrani a la ronda de Sant Antoni i el de la primera planta, de seixanta metres quadrats, a sobre del local on tenia la botiga, i les necessitats més bàsiques de la petita família que formaven tots tres: la Joana, l'Eva i ell. I encara, perquè pagava una renda antiga que era gairebé regalada, si no hauria sigut impossible tirar endavant. Qui sap, sovint pensava que si no hagués pogut ni menjar potser hauria provat alguna altra cosa i no s'hauria passat tota la vida en aquella botiga menuda sense finestres, empresonat per milions de segells perfectament endreçats dins de centenars d'àlbums i calaixos. Quan anava a treballar sempre s'acomiadava dient que baixava al submarí. Després d'haver plegat havia tornat a passar per davant del local. Seguia tancat i amb un cartell de venda i un telèfon. Qui podria interessar-se per aquell cau? Quin altre negoci podria substituir la seva vella botiga de segells? Probablement el local mai no es tornaria a ocupar, i algun dia un hotelier o alguna gran societat enderrocaria tot l'edifici per fer-hi alguna cosa de les que ara es solen fer arreu, com la cafeteria on havia anat a esmorzar. Ja era massa gran per creure en la sort quan un oncle de la Joana, que ella només recordava haver vist quan era una adolescent, li va deixar tota la seva

fortuna com a hereva universal. S'apropaven als seixanta anys, perfectament adaptats a una vida humil i senzilla, a celebrar els dies assenyalats anant a una pizzeria, a comprar la roba sempre de rebaixes i a ser els més grans especialistes a obtenir les beques que havien permès que l'Eva estudiés a la universitat. La petita Eva per ell sempre seria una criatura, encara que ja tingués gairebé trenta anys, era la primera que s'havia escapat del submarí i havia tallat el lligam amb la ciutat. I quan tots dos, transformats ja en pares solitaris, semblaven condemnats a marcir-se dins d'aquella cofurna llòbrega, va trucar-los un advocat d'un important despatx del passeig de Gràcia que havia rebut l'encàrrec d'un bufet de Londres de localitzar la Joana. L'oncle desconegut li havia deixat una fortuna immensa: dipòsits, valors i finques arreu del món. Els impostos, els advocats i les despeses es van endur ben bé la meitat dels diners, però encara els van quedar més diners dels que podien gastar, i a més hi havia totes les finques. La Joana era propietària arreu del món. Tenia cases a Nova York, Londres, Venècia i París. I a Barcelona, la casa del pasatge Permanyer on ara vivia ell. Quan la Joana va morir, tot el patrimoni va passar a ser de l'Abel. Tanmateix, ell va seguir vivint de la manera senzilla que havia fet sempre. No sabia viure d'una altra forma. Quan va aparèixer la fortuna van tenir un moment de felicitat i d'alegria que els va espantar. Recordava que ella deia que allò no podia ser veritat i que si ho era hi hauria algun preu a pagar. I si el preu havia de ser proporcional calia preparar-se per alguna cosa

terrible. I ella va resultar ser aquell preu. No havien tingut ni temps d'acabar de traslladar-se a la casa del passatge Permanyer que la malaltia ja es va abatre sobre ella i la va consumir en només un any. Per això, la casa no s'havia acabat d'arreglar. Hi havia un pas-sadís amb una paret pintada del color de préssec que havia triat la Joana, mentre que la paret del davant encara conservava les restes de pintura verda original que queia a terra. El menjador tenia una taula vella i l'Abel menjava a la cuina, el rebedor havia quedat buit i no oferia ni un trist paraigüer al visitant. Havia fet fora tots els operaris que hi treballaven, havia cancel·lat totes les comandes. No estava per res més que no fos cuidar la Joana, es passava tot el dia a l'hospital. I després, ja no va tenir ganes d'arreglar la casa. Simplement hi vivia, i això ja li semblava un fet extraordinari. Cada vegada que obria la porta tenia la sensació que era un lladre que s'introduïa furtivament en una casa que no era la seva. I pensava que els veïns el miraven malament. En aquell passatge hi havia la seu d'empreses amb noms que no li permetien endevinar a què es dedicaven. A la casa del costat hi havia viscut un financer que ara estava empresonat per haver espoliat un banc del qual mai no havia sentit el nom, probablement era un banc d'inversions d'aquells que de cap manera no s'interessarien pels ingressos d'un botiguer i que només tenien cura de grans fortunes. Un dia, quan tornava del seu passeig matinal, va coincidir amb els mossos d'esquadra. Aquests el devien confondre amb el majordom, el cuiner o algun empleat domès-

tic del financer engarjolat, perquè de seguida que el van veure que provava d'arribar a casa seva passant entre els cotxes de la policia van mostrar-li una ordre judicial demanant que els acompanyés fins al lloc on es trobava la caixa forta de la casa. No se'ls va acudir que aquell home era el propietari de la casa del costat. Era hivern i portava un anorac impermeable amb cremallera en un carrer on tots els homes vestien amb abric (a la manera de la toga romana o l'hopalanda medieval, és a dir com a distintiu de classe). D'antuvi no va adonar-se de la confusió dels policies, actuaven amb tanta seguretat que de seguida els va convidar a passar a casa seva. Quan els agents van veure que s'havien equivocat de majordom van girar cua limitant-se a remugar. Van acabar forçant el pany del veí i escridassant un criat vell i embriac que provava de barrar-los el pas brandant una ampolla buida. A l'altre costat hi havia un restaurant molt bonic i sofisticat que conreava les seves pròpies hortalisses. El dia que van prendre possessió de la casa van provar d'anar-hi amb la Joana. Els van dir que era impossible si no eren membres del club de negocis privat al qual pertanyia el restaurant o bé no havien reservat taula prèviament. Allò va molestar-lo profundament perquè era evident que hi havia taules disponibles de sobres, i va atribuir-ho a un rebuig personal. Quan va convertir-se en un home ric també va començar a ser molt susceptible pel que feia a les discriminacions mortificants que li aplicaven els cortesans i domèstics dels poderosos que, per primer cop a la vida, havia de tractar. Mai no havia ultra-

passat les fronteres invisibles que separen les classes socials, uns murs formidables en un hàbitat que presumia de ser obert i modern, i tampoc havia sigut el servidor interessat de cap senyor. Ignorava gran part dels codis de conducta de la casta superior, però no tenia cap interès d'aprendre'ls i ser assimilat. De seguida va decidir que mai no seria un d'ells, que mai no provaria d'assemblar-s'hi. Es limitaria a viure la vida sense estretors, alliberat de les que abans li procuraven els ingressos migrats i també de les que ell mateix crearia si volia *semblar* un home ric. Després de sentir-se rebutjat en el restaurant del club de negocis va pagar un anunci a *La Vanguardia* amb el telèfon i l'adreça del club com la d'un bordell selecte, remarcant que el temple del plaer disposava d'un restaurant per als clients. Veure tot d'homes solitaris i decebuts provant d'entrar al club va ser, durant uns dies, una divertida revenja.

Diverses agències li havien trucat per fer-li ofertes fabuloses per la casa. Les rebutjava sempre, no pas perquè s'hi sentís molt lligat, sinó perquè no li calia perdre el temps a fer diners i administrar-los. No tenia cap necessitat de fer res i podia fer-ho gairebé tot. Però ell només desitjava impossibles, com un sibarita, la resta de coses no es diferenciaven gaire entre elles. Somiava retrocedir en el temps i tornar a estar tots tres junts. Retrobar-se amb la Joana era un impossible digne d'un home veritablement ambiciós. Amb l'Eva semblava més fàcil, aparentment. Havia anat sovint a Nova York i seguiria anant-hi. Allà no molestava, s'allotjava sempre en un hotel a prop del

domicili d'ella, en una casa de l'Upper East Side propietat de l'Abel, i compartien unes hores de passeig, de restaurants o anaven a veure algun espectacle. Tanmateix, era impossible recuperar-la en el lloc on sempre havia estat. L'Eva era la seva filla i una part inseparable de la vida en un lloc i en un moment ja perduts. L'Eva a Manhattan era una Eva diferent, que ja no pertanyia a la vida del botiguer filatèlic que, en el fons, ell continuava essent. Aquests impossibles no els podia assolir amb els diners, per això li era fàcil relativitzar la importància de tenir-ne.

De seguida que va entrar a la casa una alarma de la memòria va recordar-li que havia de prendre la pastilla. Va imaginar la capsula del medicament a la cuina, la guardava a sobre el marbre per tenir-la a la vista i al costat de l'aigua que li calia per empassar-la. No tenia cap intenció d'acabar fulminat en aquell moment, encara que el divertís flirtejar amb la idea no li feia gens de gràcia haver-se oblidat la píndola que havia de prendre després d'esmorzar. Quan travessava el menjador una llum vermella intermitent li va cridar l'atenció: el contestador automàtic proclamava que tenia missatges enregistrats. La llum intermitent semblava advertir d'una emergència, probablement no era res que no pogués esperar, però fins i tot un cervell tan poc entregat a les andròmines electròniques com el seu se sentia obligat a assegurar-se que no passava res. Es va aturar per escoltar els missatges. El primer era una veu coneguda: *Ei Piferrer, sóc jo. Truca'm de seguida que puguis, és urgent.* Era l'Eduard, un dels últims botiguers dedicats a la filatè-

lia, de la seva generació, que restava actiu a la ciutat. L'Eduard era un comerciant de segells de tota la vida, tenia dos anys més que l'Abel, i era fill i nét de comerciants de segells. Els seus pares no imaginaven que la nissaga filatelistista acabaria amb ell. Solter i sense fills, ningú no continuaria el negoci. És clar que caldria afegir que tampoc quedava pràcticament negoci. Feia anys que els col·leccionistes de novetats havien desaparegut gairebé del tot. Quaranta anys enrere, cada setmana servia les novetats a uns col·leccionistes fidels que encomanaven als seus fills la dèria pels segells. La venda de segells, àlbums i material no feia ric a ningú però permetia viure dignament. L'Eduard tenia la botiga familiar a només cent metres de la de l'Abel, però era un local més lluminós, situat en una planta baixa i dues o tres vegades més gran. L'Abel havia après l'ofici del pare de l'Eduard i amb el fill sempre havien sigut amics disposats a ajudar-se. La filatèlia havia anat desapareixent progressivament. Ja no hi havia gent jove que tingués interès a seguir col·leccionant segells. Quan l'Abel va plegar l'Eduard es va sentir més sol que mai. Com que era més gran sempre havia pensat que, si arribava a jubilar-se (cosa que no sabia imaginar), ho faria abans que l'Eduard i li traspassaria la clientela que quedés. Però va resultar ser a l'inrevés, i no només l'Abel tancava abans que ell sinó que a sobre ho feia com un home ric. Llevat d'un grup cada cop més reduït de filatèlics que no es rendien, ara només destacaven els col·leccionistes experimentats, els caçadors que cercaven els grans segells. Però alguns

d'aquests també havien caigut rendits a la moda d'internet. Des de casa seva compraven segells arreu del món. Quedaven els irreductibles, els que com ells no tenien connexió a internet ni pensaven tenir-ne mai, els col·leccionistes més elitistes que mai no comprarien un bon segell sense haver-lo tingut abans a les mans. L'Abel havia seguit comprant segells, només a l'Eduard. Res de novetats, només peces singulars que eren prou insòlites per justificar-ne l'adquisició i prou cares com per ajudar l'Eduard sense que aquest se sentís humiliat. Quan l'economista del despatx que s'ocupava d'administrar la seva fortuna li va demanar si valia la pena invertir tants diners en segells, es va adonar que el món havia canviat molt. Només calia pensar en la fabulosa col·lecció del comte Philipp von Ferrary, que cada setmana gastava cinquanta mil francs a comprar segells. Pel *Three Skilling Yellow* va pagar quatre-centes lliures esterlines, una bogeria en aquell temps. Actualment tenia un valor superior als dos milions de dòlars. I aquell jove economista no sabia si pagava la pena comprar segells. Potser pensava que servien per enviar cartes. Alguns dels segells més excepcionals del món circulaven de manera anònima i canviaven de mans com si fossin una moneda secreta. Només sortien a subhasta quan queien dins del cabal relict de d'una herència amb hereus ineptes. Però l'Abel no comprava segells com a inversió o negoci, només ho feia per ajudar l'Eduard.

Li va agradar escoltar el missatge telefònic del seu amic perquè li venia de gust visitar-lo i fer petar la

xerrada. L'Eduard era molt diferent d'ell. Poruc i solitari, era tan espantadís que sempre patia per tot i es mantenia fermament convençut que les coses només podien sortir malament. No es tractava d'un simple pessimista, en ell destacava, per sobre de tot, la por a la vida. El món dels segells semblava fet a la seva mida, o potser eren els segells els que l'havien allunyat d'una existència *normal*. La pressió de la família perquè tirés endavant el negoci va condicionar-lo des de molt jove. Havia tingut una promesa, la filla d'un joier de Figueres, però els pares es van oposar fermament a aquella relació. L'hereu no podia casar-se amb una noia de família més rica perquè tard o d'hora marxaria o abandonaria el negoci secular dels segells. Però ell també semblava tenir una vocació innata. I com més es submergia en el silenci dels segells més s'allunyava de tot. I d'aquesta manera els anys van passar i la vida convencional no es va aturar mai a la porta de l'Eduard.

El segon missatge era de l'Eva: *Per molts anys papa. M'he posat el despertador expressament per felicitar-te l'aniversari i ara em trobo el contestador. Què et costaria comprar-te un mòbil o connectar-te a internet? Podríem parlar i veure'ns la cara. I ara t'hauria pogut trucar al mòbil. Me'n torno al llit, ja et trucaré més tard. Molts petons i que passis un bon dia.* L'Abel va fer un bot i va arrebregar el telèfon, ell també volia parlar amb la seva filla. En tenia moltes ganes, però quan ja començava a marcar es va adonar que allà encara era de nit i estaria dormint. Va rondinar i maleir en veu alta, però no podia desper-

tar-la novament. Es va conformar amb tornar a escoltar el missatge enregistrat, dues o tres vegades més. La veu gravada era metàl·lica i llunyana, però s'endevinaven els gestos d'ella, la respiració i fins i tot els ulls endormiscats amb les ulleres mal posades i una ditada al vidre. La trobava a faltar. Va decidir que avançaria el viatge a Nova York, ja no podia esperar més a veure-la. No estava fet per a la soledat, patia molt i per això el fastiguejava tant la gent estúpida i l'exasperava trobar-ne arreu. L'empenyien a una solitud que maldava per abandonar. Necessitava arrecerar-se en les persones que estimava i no podia permetre's allunyar-se d'elles. Havia fet seixanta anys fitant l'horitzó del desert, esperant l'aparició dels bàrbars i amb ells la glòria del dia que justificava tots els que el precedien. Tanmateix, no havia esperat mai tot sol. Elles sempre l'havien acompanyat, i en aquella espera el dia gloriós no tenia importància, perquè eren essencials tots i cadascun dels dies anteriors.

L'últim missatge era novament de l'Eduard: *Piferer, no m'has dit res. És urgent de debò, ens hem de veure de seguida. T'espero a Ca la Mari, vine sisplau. No vull parlar-ne per telèfon... es tracta... d'un veler magenta. No en diguis res a ningú. T'espero, no triguís.*